

77000

Lőutasítás

(Kizárólag a tatai gyalog csendőr-tanalosztály használatára.)

6. §. A távolságok beosztása.

100 m-ig legkisebb lőtávolság,
 100 m-től 500 m-ig kis lőtávolság,
 500 m-től 1000 m-ig közepes lőtávolság,
 1000 m-től 2000 m-ig nagy lőtávolság és
 2000 m-en felül legnagyobb lőtávolság.

A legkisebb és kis lőtávolságokon belül minden csendő egyes alakra jó, de minden esetre kielégítő találati valószínűséggel lőhet.

A legkisebb lőtávolságon belül jó lövők harckocsi lőrészekre és repülőgépek élő céljaira — a mozgó célokra való lövés határozványainak szem előtt tartásával — sikerrel tüzelhetnek.

Közepes lőtávolságokra csoportokra több puska összefogott tüze érhet el eredményt. Hatás jól megfigyelhető.

7. §. Időjárási viszonyok befolyása.

Nagy hidegben, ami a levegő sűrűségének fokozását idézi elő, valamint a lőiránnyal ellenkező irányban fújó szélnél kisebb lőtávolságot, vagyis mélyebb találatpontot kapunk. Nagy meleg vagy a lőirányban fújó szél nagyobb lőtávolságot, azaz magasabb találatpontot eredményez.

Oldalról jövő szélnél a célpontot a szél irányával ellentétesen kell áthelyezni.

Az időjárási viszonyok befolyása a távolságok nagyságával növekszik.

8. §. A célzás és lőeljárás általában.

A célzást úgy végezzük, hogy a célgömböt a nézőke szélességi közepébe, az ábrán „a-b”-vel jelzett irányéllal egy magasságba juttatjuk és a célpontot a célgömb csucsára vesszük. Az irányélt vízszintesen kell tartani.

Ez a csapott célgömbbel való célzás.

77000

ORSZ. SZÉCHENYI-KÖNYVTÁR	
Növevények	
193	év. 8245 sz.

A leggyakrabban előforduló célzási hibák a következők:

A célgömb csúcsa a nézőkében az irányél alatt (finom célgömb) vagy a célgömb csúcsa az irányél felett van (durva célgömb.)

A finom célgömb mély, a durva célgömb magas találatot eredményez.

A célgömb elszorítása abban áll, hogy a célgömböt a nézőke közepétől jobbra vagy balra helyezzük. A lövedék arra tér el, amerre a célgömböt elszorítottuk.

4. §. A hatásos lövés és a találati valószínűség.

A cél hatásos lövéséhez szükséges, hogy a középső találati pont a célba essék.

A középső találati pont körül a legsűrűbbek a találatok és ez esetben esik a legtöbb találat a célba.

Általában találatot csak addig követelhetünk, amíg a találati valószínűség alapján legalább minden második lövés (a találatok fele) találhat.

Lövészek és mesterlövészek jobb találatokat érhetnek el.

Minden csendőrnök tudnia kell a célzási helyesbítéseket önállóan alkalmazni. Törekedjék arra, hogy a középső találati pontot a cél legérzékenyebb részébe belehozza. Ez esetben a legtöbb lövése találat lesz és a találatok értékesek lesznek.

A puska szórása a következő: 100 m-re kb. egy tölténytáska, 200 m-re egy evőcsésze, 300 m-re egy tölténybörönd és 400 m-re egy hátibörönd nagyságának felel meg.

5. §. Több puska együttes hatása.

Ha több puska tüzét egyideűleg ugyanarra a célra irányítjuk, a találatok nagyobb területen oszlanak szét, mint az egyes puska találatcsoportjánál. Ennek oka az, hogy a pusokák középső találatpontjai egymástól eltérnek.

Ugynevezett összetett találati kép keletkezik.

Az összes pusokák szórásakupjait együttesen összetett szórásakupnak nevezzük.

A mélységi szórás kiterjedése az egyes puszkák különböző szórásától, a lövők hibáitól, testi és lelki adottságuktól és az időjárási viszonyoktól függ.

Minél jobb a lövők kiképzési foka, annál zártabb a mélységi szórás, annál fontosabb a távolság helyes megállapítása is.

A távolság helytelen megállapítása teljes eredménytelenséget is okozhat.

3. §. A szórás.

Ha egy puskából ugyanazon lövő, ugyanazon testhelyzetben, ugyanazon körülmények közt (cél, időjárás, irányzék-állás) egy célra több lövést ad le, a kilőtt lövedékek nem ugyanazon pontot találják el, hanem egy területen szétoszlanak. Ezt a jelenséget szórásnak nevezzük.

A szórás a távolsággal növekszik.

A szórás okai részben a lövőben, részben a fegyverben és lőszerben, részben pedig az időjárásban rejlenek.

A lövő hibái mint szórási okok: a célzási hibák, tusának nem megfelelő vállhoz szorítása, billentyű helytelen elhuzása, szem becsukása lövés közben, lélegzés célratartás közben, céltudatos kiképzéssel kiküszöbölhetők.

A puskában rejlő okok: kitágult cső és csőtorkolat, kiégett töltényür, foglaltványok meglazulása a puska helyes kezelése és gondozása által megelőzhetők.

A lőszerben rejlő okok a gyártási eltérések (lövedék és lőportöltet súlya) különböző nedvességtartalom, ami az elézési időt befolyásolja. Kiküszöbölni részben úgy lehet, hogy ugyanazon lögyakorlathoz egy gyártási évből származó lőszert használunk.

Az időjárásban rejlő okok, a levegő sűrűségének változása, légáramlatok a röppálya mentén, széllekedések, eső. Az időjárásban rejlő okokat kiküszöbölni nem tudjuk.

Ha a találatképen egy függőleges és egy vízszintes egyenest húzunk akként, hogy ezen egyenesek mindkét oldalán egyenlő számú találat legyen, a két egyenes metszéspontja, mely a találatkép közepén foglal helyet a középső találati pont.

A középső találati pont körül a találatok sűrűn csoportosulnak, kifelé mindinkább ritkábbak lesznek.

A találatok felét egybe foglaló találati képet 50%-os szórásnak, az összes találatokat magába foglaló találati képet 100%-os szórásnak nevezzük.

A gyakorlatban általában a megengedett szórással kell számolni, ami a 100%-os szórásnak a másfélszerese. (lövészekről és mesterlövészekről jobb eredményt kell követelni.)

2. §. A pásztázás.

Ha a céltávolság nagyobb az irányzéktávolságnál, akkor találatot nem fogunk elérni, mert a lövedék a cél előtt csapódik be.

Ha a céltávolság és az irányzéktávolság egyenlő, úgy a célt annak alsó szélén kell eltalálni. (Ott ahova célzunk.)

Ha a cél nagyobb, mint a lövedék tetőpontja, akkor az irányzéktávolságon belül a célt mindég elfogjuk találni. Ez esetben azt mondjuk, hogy a röppálya a célra vonatkoztatva teljesen pásztázó.

Ha a röppálya tetőpontja a cél magasságánál nagyobb, akkor a célt csak bizonyos helyzetekben tudjuk eltalálni, mert esetenként (a cél helyzetét tekintve) a lövedék a cél felett repül el. Ez esetben a röppálya a célra vonatkoztatva csak részben pásztázó.

A 95/31 M puska 300 m-es röppályája a fejalakot részben, a többi harcszerű célt teljesen pásztázza. A 400 m-es irányzékkállás a szökelő alakot teljesen, a többi harcszerű célt részben pásztázza.

A röppálya pásztázott tere csak akkor azonos a megfelelő irányzékkállás hatáskörletével, ha a terep az irányvonallal a célnél párhuzamos.

A célnél az ellenség felé eső terep a pásztázott teret nagyobbítja, az emelkedő terep a pásztázott teret kisebbíti.

Fedett és biztosított tér.

Fedett térnek nevezzük valamely fedezék mögött ama területet, amelyen belül — egy bizonyos tüzelési állásból tüzelve — becsapódások nem fordulhatnak elő.

Biztosított vagy holtter valamely harcszerű cél részére a fedett térnek ama része, amelyen belül a célt eltalálni nem lehet. A röppálya terep feletti magassága nagyobb a cél magasságánál. A biztosított vagy holtter nagysága a cél magasságától függ.

A lövés elmélete.

1. §. A lövedék pályája.

A billentyű hátrahúzásakor az ütőszeg felszabadul és a töltény csappantyujára üt. A csappantyú érzékeny töltete (durhigany) az ütés következtében meggyullad és meggyújtja a lőport. A lőpor elégeésekor gázok fejlődnek. A gázok hajtóereje a lövedékre hatva azt a csövön keresztül a levegőbe kiszorít.

ják. A cső csavarmenete következtében a lövedék saját tengelye körül egy forgó mozgást végez, amit a levegőben is megtart.

A levegőben mozgó lövedékre a föld vonzóereje és a levegő ellenállása hatnak. Vízszintes csőtengely mellett kilőtt lövedék rövid ut megtétele után a földre leesne. Hogy a célt mégis el tudjuk találni, a csövet a vízszintes fölé kell emelni. Minél távolabb van a cél, annál nagyobb emelkedést kell adni a puskának. A szükséges emelkedés megadására szolgál az irányzókészülék.

Elnevezések:

Irányvonal: A célgömb csucsát és a nézőke szélességi közepét összekötő elképzelt egyenes vonal

Meghosszabított irányvonal: Az irányvonal meghosszabítása a célig.

A célzás úgy történik, hogy a meghosszabított irányvonalat a célra irányítjuk.

Irányzéktávolság: A B a csőtorkolattól mért ama távolság, ahol a röppálya a meghosszabított irányvonalat másodszor metszi.

Céltávolság: A-C a cél távolsága a csőtorkolattól.

Röppálya: A lövedék által a levegőben megtett ut. A röppályán megkülönböztetünk felszálló és leszálló ágat és tetőpontot. Tetőpont a röppályának legmagasabb pontja a meghosszabított irányvonal felett.

Röpmagasság: A röppályának a meghosszabított irányvonal felett mért függőleges magassága.

Találatpont: A röppálya a célsíkot metszi, más szóval ahol a célt eltaláljuk.

Célpont: a célfelület vagy terep ama pontja, ahova a meghosszabbított irányvonalat irányítjuk.

Ha a céltávolság és az irányzéktávolság egyforma jó puskával pontos célzás mellett oda találunk, ahova célzunk.

Az irányél elferdítése abban áll, hogy bár csapóti cél-gömbbel célzunk, az irányél nem áll vízszintesen. A lövedék abban az irányban tér el oldalt és lefele, amely irány felé az irányél el lett fordítva.

A felsorolt célzási hibák már 'kis távolságon is hibákat okoznak.

A csendőrs rendszerint bal szemét behunyva jobb szemével céloz. Aki a bal szemét behunyni nem tudja, azt az előkészítő oktatás folyamán erre nevelni kell.

Akik bal szemük behunyását megtanulni nem tudják, azonban ennek ellenére is tudnak mindkét szemükkel célozni, eme célzási mód is megengedhető.

9. §. A célpont megválasztása és áthelyezése.

Az irányzékot lehetőleg a céltávolságnak megfelelőleg kell állítani.

Az irányzékállásokat kísérletezés alapján szélcsendnek és átlagos időjárási viszonyoknak megfelelőleg számították ki. Ennélfogva az első irányzékállást még akkor is, ha a távolságot pontosan ismerjük csak megközelítőleg szabad pontosnak tekintenünk.

A középső találatpontnak — a lövés időpontjában uralkodó időjárási viszonyok (L! 7 §) okozta — eltérését a középső találatpont rendes fekvésétől napi viszonylatnak nevezzük.

Célpontul általában a cél alsó szélének közepét kell választani. Ha ily módon az ismételt leadott helyes lövés dacára a célban találat nincs, akkor az irányzékállást meg kell változtatni vagy a célpontot megfelelőleg át kell helyezni.

A célpontot tehát ugyanabban az irányban és ugyanolyan mértékben tegyük át, amerre és amennyire a találatcsoportot el akarjuk tolni.

A célpontáttételeket vagy az irányzékváltoztatásokat a *terepen való lövésnél* a lövedékbecsapódások megfigyelése alapján kell eszközölnünk, a *lövöldéken* pedig a belövő gyakorlatoknál elért találatképek vagy pedig a mutatott lövedékbecsapódások szerint kell alkalmazni.

10. §. A vezetett tűz.

Vezetett tűznél a tűzvezető igyekezzék arra, hogy a hatást állandóan megfigyelje. A lövedék felcsapódásánál keletkező porzás és az ellenség között felidézett mozgás a megfigyelés alapja.

A tűzvezető arra törekedjék, hogy a becsapódások zömét a célba juttassa. Ha ehhez a találatcsoport áttevése szükséges, ezt a tűzvezető az oldalak felé mindég más célpont (segédcélpont) választásával fogatosítsa, a magasság (mélység) irányában pedig rendszerint az irányzékállást változtassa.

Ha a viszonyok az egyes lövések megfigyelését lehetővé teszik, akkor a csatárok a tűzvezető parancsa nélkül is, önállóan választhatják vagy változtathatják a célpontot.

A csatárok a tűzhatás megfigyelésénél egymást támogatni kötelesek.

Ha a meghatározott céltávolság két irányzék távolság közt fekszik, a tüzmegnyitásnál az alacsonyabbat használjuk, hogy lehetőleg a cél előtt nyerjünk becsapódásokat, mert ezáltal a megfigyelés könnyebb lesz. Ezután alkalmazzuk a szükséges helyesbitést.

Ha a megfigyelési viszonyok nem kedvezők, ajánlatos két irányzékállást alkalmazni.

11. §. Mozgó célokra való lövés.

Mozgó célokra való lövésnél, mialatt a kilőtt lövedék a lövés leadásának pillanatától a célig jut, a cél is bizonyos utat tesz meg, amelynek nagysága a lövedék repülési idejétől és a cél haladási sebességétől függ. Ennek megfelelően a mozgó célokra való lövésnél általában a puskával a célt követnünk kell s a cél haladási irányában bizonyos mértékkel előre kell tartanunk.

Az előretartás mértékei a következők:

Oldalt futó egyes gyalogosokra minden 100 m. után kb. egy ember szélességgel kell előre céloznunk. (pl. 300 m.-re három ember szélességgel.)

Ügetésben (vágásban) mozgó egyes lovasokra:

200—300 m-ig kb. egy fél lóhosszal,

300—500 m-ig kb. egy lóhosszal kell a ló szügye (vágásban a ló feje) elé céluznunk.

Oldalt mozgó kerékpárosra (motorkerékpárosra) 100 m-ként fél kerékpárhosszal (egy motorkerékpárhosszal) kell a kerékpár (motorkerékpár) elé céloznunk.

Oldalirányban haladó páncélgépkocsiknál a kis sebezhető felület következtében egyes puska tüztől hatás nem várható.

Légijárművekre való tüzelésnél az egyes ember 100 m-en, a raj 300 m-en belül érhet el eredményt, ha a lövők hidegvérűek, a légijármű a lősikban mozog és ha a találat a pilótát, a légsavart vagy a motort éri.

A lősikban mozgó gépre mindig a gép orrát célozva alapirányzékkel kell tüzelni.

Mélyen támadó repülőgépre ha a lősikot keresztezi is, lehet tüzelni. Előretartás 2—3 géphossz.

300 m-en alul támadó repülőgépre ha közeledik, 1800-as irányzékállással a gép orrára, ha távolodik alapirányzékkel — előretartás 1—3 géphossz — kell tüzelni. A tüzet mindig az élen haladó gépre kell megnyitni.

A gép felismeréséért és a tűz megkezdéséért mindig a tűzvezető felelős. Csak a közvetlenül veszélyeztetett csapat tüzel.

A légvédelmi figyelő külön parancs nélkül is tüzelhet:

1. a tűzvezetőtől valamilyen okból parancsot nem kaphat,
2. a repülőt kétségtelenül felismerte,
3. egységét a repülő támadja.

Elvileg 40%-on alul és 80%-on felül tüzelni tilos. Ellen-ség és hegyoldalak felé 40%-on alul is lehet tüzelni.

13. §. Éleslátásra való nevelés.

A figyelő a kiutalt területet mindig teljes egészében mind szélességben, mind mélységben álláspontjától a látóhatárig hézag nélkül és alaposan vizsgálja át.

Olykor célszerű a megfigyelést úgy végezni, hogy a figyelő tekintetét álláspontjától kezdve a látóhatárig sugárszerűen terjedő vonalak mentén végig vezesse; máskor — különösen a figyelőirányra merőlegesen átszegdelt területen — előnyös a figyelőirányra merőleges vonalak mentén való lépcsőzetes figyelés.

